

Metodické poznámky k jednotlivým věkovým kategoriím a úrovním – vzdělávací obsah češtiny jako druhého jazyka (všechna doporučení jsou orientační, situace jednotlivého dítěte se může lišit)

Obecně platí, že rozdíly v jazykové produkci na 1. a 2. stupni ZŠ jsou dány kognitivním a psychickým vývojem, ve školních dovednostech pak hraje roli i školní zralost a zkušenosti z předchozí školní docházky.

U mluvení není rozdíl ve věku, pokročilost je daná spíše individuální (a aktuální) dispozicí a osobnostním nastavením než věkem – stejné množství slov a stejně složité věty může produkovat nebo naopak velmi špatně může mluvit žák/žákyně v 1. i 9. třídě.

Rozdíl v jazykové produkci ve vztahu k věku je dán především množstvím: menší děti obecně říkají, čtou a píšou méně slov a méně vět, starší říkají, čtou a píšou víc slov a vět.

Starší se dobře orientují ve strukturovaných textech (nesouvislých jako plakáty, pozvánky, plánky, mapy apod.), mladším toto k porozumění nepomáhá, rozumí lépe krátkým souvislým textům (3 - 4 věty) doprovázených obrázky.

První stupeň obecně:

Žáci:

- Čtou slova.
- Čtou izolované věty.
- Odpovídají na otázky k textu pokládání pouze ústně, porozumění textu tedy ověřujeme ústně nebo pomocí obrázků (ad čtení s porozuměním – nepožadujeme, aby uměly přečíst a porozumět napsaným otázkám).
- 1. a 2. ročník – učitel upevňuje čtení, jen pokud se to žáci učí v kmenové třídě; výuka čtení není učivem češtiny jako druhého jazyka
- 1. a 2. ročník - čtou v závislosti na individuální schopnosti číst a čtení s porozuměním je závislé na vizuální opoře (použití obrázků či reálných předmětů) a pomocí učitele/učitelky
- 1. a 2. ročník – učitel upevňuje psaní, jen pokud se to žáci učí v kmenové třídě
- 1 a 2. ročník – píšou v závislosti na individuální schopnosti psát a jedná se primárně o přepis či opis známých slov s vizuální oporou (např. obrázky, předměty)
- přepisují slova a věty.
- Doplnějí vždy s nápovědou – obrázek a např. první písmeno a/nebo výběr slov z tzv. slovní banky.
- Učitel nepožaduje, aby sami tvořili věty – ani v mluvení ani v psaní. Pokud sami píšou (jedná se vždy o 2. úroveň), píšou věty, které se předtím přesně naučili.

2. stupeň obecně:

Žáci:

- Orientují se v textu, protože už mají s texty zkušenost ve svém jazyce (orientují se i v nesouvislém, tj. typu: mapa, graf, pozvánka apod.).
- Čtou delší texty.
- Čtou otázky k textům, porozumění textu učitel ověřuje pomocí obrázků (ad čtení s porozuměním).

- Podle individuálních schopností mohou na 2. úrovni pracovat s autentickými texty z internetu, které je zajímají – jsou motivovaní ke čtení a učí se slovní zásobu k tomu, aby o svých zájmech mohli mluvit a číst.
- Píší primárně slova a slovní spojení s vizuální oporou (obrázky, fotky, mapky, plánky apod.), může ale podle individuální zralosti psát i krátké věty, které se týkají osvojovaného tématu a situací, které se ho bezprostředně týkají.
- Píší více vět / slov.
- Píší delší věty.
- Souvislý text píše a čte pouze starší žák/žákyně na 2. úrovni.

Žáci na 1. úrovni:

- Při mluvení užívají primárně naučená slova a slovní spojení, podle individuálních schopností.
- Mohou mluvit i v krátkých větách.
- Mohou samostatně sdělovat naučené informace.
- Mohou samostatně klást naučené otázky.
- Píší primárně slova a slovní spojení s vizuální oporou, může ale podle individuální zralosti psát i krátké věty, které se týkají osvojovaného tématu a situací, které se ho bezprostředně týkají.

Žáci na 2. úrovni:

- Mohou pracovat s krátkými texty ze sociálních sítí, s esemeskami a dalšími komunikačními kanály, které používají s vrstevníky. Podle aktuálních možností a zájmu také např.
- Napíší jednoduchý souvislý text, který souvisí s jeho zájmy (např. vyprávění, popis).
- Písemně komunikují s kamarády digitální cestou (chat, Messenger).
- Zformulují a napíší dotaz do internetového vyhledávače.
- Orientují se v pravidlech bezpečnosti ve virtuálním prostředí.
- Primárně užívají naučené věty, mohou jimi podle individuálních dispozic i reprodukovat to, co slyšeli nebo si přečetli.
- Většinou předpokládáme větší aktivitu v zahajování komunikace – kladou otázky, samostatně něco sdělují, např. upozorňují na problém